

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА
АРХІТЕКТУРИ»**

Філософії

(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи
Ф. Б. Папірник

2019 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Філософія**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	<u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	<u>«Управління та адміністрування регіональних економічних систем»</u> (назва освітньої програми)
освітній ступінь	<u>бакалавр</u> (назва освітнього ступеня)
форма навчання	<u>денна</u> (денна, заочна, вечірня)
розробник	<u>Плаксіна Оксана Іванівна</u> (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія – дисципліна, що вивчає найбільш загальні суттєві характеристики і фундаментальні принципи реальності і пізнання, буття людини, відношення людини і світу, людське ставлення до природи, суспільства та духовного життя. Філософія формує і відображає світоглядні орієнтації людини, усвідомлення нею свого місця і ролі в світі, обґрунтовує пріоритетні цінності в житті суспільства, визначає прийнятні шляхи і способи досягнення цих цінностей.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			V	
Всього годин за навчальним планом, з них:	105	3,5	105	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30	1	30	
лекції	30		30	
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	75	1,5	75	
підготовка до аудиторних занять	10		10	
підготовка до контрольних заходів	15		15	
виконання та захист реферату	10		10	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10	
підготовка до екзамену	30	1	30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Філософія» полягає у формуванні світоглядної культури студента, який би вмів бачити сутність природних та суспільних явищ, знаходити форму їх теоретичного вираження, оволодіти знаннями всіх наукових дисциплін, які вивчають буття як матеріальне, духовне та соціальне явище з глибоким культурологічним підґрунтям; допомогу майбутньому фахівцеві навчитися гнучко реагувати на зміни в змісті та цілях професійної діяльності з урахуванням відносності та мінливості професійного знання; покликана сприяти становленню у суспільстві духовного клімату взаєморозуміння, поліпшенню міжособистісних відносин та гармонізації людських стосунків в сфері комунікації та діалогу.

Завдання дисципліни «Філософія»:

- забезпечення студентів необхідною системою знань сучасного рівня розвитку світової філософії та формування вміння застосувати філософські знання в безпосередній практичній та науковій діяльності;
- засвоєння основного змісту головних напрямків розвитку історії філософії та сучасної філософської думки;
- оволодіння філософськими категоріями та загальними і особливими законами основних форм буття;
- засвоєння специфіки філософського освоєння дійсності та застосування набутих знань при аналізі актуальних проблем сьогодення.

Пререквізити дисципліни: «Історія та культура України», «Економічна теорія».

Постреквізити дисципліни: «Історія політичної думки», «Політологія», «Етика та естетика».

Компетентності:

ЗК-1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН-1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
<i>Змістовий модуль 1. Філософія - світоглядна наука</i>					
1. Філософія, її призначення, зміст та функції в суспільстві	4,5	2	-	-	2,5
2. Класична філософія, спрямованість її етапів	4	2	-	-	2
3. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні	6	2	-	-	4
4. Філософія XIX ст. та сучасна філософська думка	4	2	-	-	2
5. Проблема буття (онтологія). Дух та матерія - межа протилежності	5,5	2	-	-	3,5
6. Діалектика як загальна концепція розвитку. Категорії діалектики	4	2	-	-	2
7. Закони діалектики	6	2	-	-	4
8. Природа, практика, суспільство	6	2	-	-	4
9. Буття людини, індивід та світ	6	2	-	-	4
10. Свідомість, її структура, проблема ідеального. Філософія неусвідомлюваного (З. Фрейд, К.Г. Юнг)	4	2	-	-	2
11. Гносеологія. Основний зміст пізнавальної діяльності. Вчення про істину	5	2	-	-	3
12. Суспільство: основи філософського аналізу	6	2	-	-	4
13. Суспільство як система, що розвивається. Суспільне виробництво	5	2	-	-	3
14. Суспільство як система, що розвивається. Духовне життя суспільства	4	2	-	-	2
15. Суспільство як система, що розвивається. Проблема історії в динаміці та суб'єкті історії	5	2	-	-	3
Разом за змістовим модулем 1	75	30	-	-	45
Підготовка до екзамену	30	-	-	-	30
Усього годин	105	30	-	-	75

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<i>Філософія, її призначення, зміст та функції в суспільстві.</i> Філософія та життя. Світогляд та його структура. Суспільно-історичний характер та функції світогляду. Основні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий, філософський. Специфіка філософського освоєння дійсності. Основне питання філософії та її функції. Основні напрямки та методи в філософії: матеріалізм та ідеалізм (об'єктивний та суб'єктивний ідеалізм), діалектика та метафізика	2

2	<i>Класична філософія, спрямованість її етапів.</i> Умови зародження філософії. Космоцентризм античної філософії, основні її філософські школи та напрями: мілетська, елейська школи, Демокрит, Геракліт, Сократ, Платон, Аристотель. Особливості середньовічної філософії. Реалізм та номіналізм, віра та розум в середньовічній філософії. Особливості ренесансного філософування. Філософія Нового часу: орієнтація на пізнання природи; емпіризм; раціоналізм. Філософія Просвітництва. Особливості німецької класичної філософії та її значення	2
3	<i>Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні.</i> Джерела української філософської культури, її особливості та наскрізні проблеми. Періодизація розвитку української філософії. Філософські погляди Сковороди. Філософія романтизму в Україні XIX ст. «Філософія серця» П. Юркевича. Професійна філософія XIX - початку XX ст. Філософія української національної ідеї. Особливості розвитку української філософії XX ст.	2
4	<i>Філософія XIX ст. та сучасна філософська думка.</i> Філософія позитивізму. Виникнення та характерні риси марксистської філософії, її історична доля. Загальна характеристика сучасної (некласичної) філософії, її основні напрями та представники. «Філософія життя». Філософська антропологія. Екзистенціальна філософія. Неофрейдизм. Сучасна світова філософія: модерн та постмодерн, постпозитивізм, герменевтика	2
5	<i>Проблема буття (онтологія). Дух та матерія - межа протилежності.</i> Філософський смисл та життєві корні проблеми буття. Категорія субстанції в історії філософії (монізм, дуалізм, плюралізм). Формування поняття матерії. Рух, простір та час як спосіб та форми існування матерії. Основні форми руху матерії. Сінергетика про специфіку самоорганізації руху матерії. Різноманіття форм простору та часу на різних рівнях організації матерії	2
6 7	<i>Діалектика як загальна концепція розвитку та її альтернативи. Закони діалектики.</i> Діалектика та метафізика як два підходи до проблеми розвитку. Історичні форми діалектики. Еклектика, софістика, догматизм, релятивізм - основні альтернативи діалектики. Поняття «категорія», «принцип», «закон» у філософії. Система категорій діалектики як відображення універсальних характеристик та зв'язків буття. Основні закони діалектики	4
8	<i>Природа, практика, суспільство.</i> Природа як об'єкт філософського аналізу, основні підходи до неї, її трактування в різні епохи. Вплив природи на суспільство та дія суспільства на природу, основні напрями щодо цього: географічний (у тому числі геополітика) та демографічний детермінізм (у тому числі неомальтузіанство, расизм), діалектичний матеріалізм. Пріоритетність соціально-історичної складової у відношенні суспільства до природи над абстрактно-пізнавальною та виробничо-технічною складовими	2
9	<i>Буття людини, індивід та світ.</i> Поняття «людина», «індивід», «особа», «індивідуальність». Проблема природи та сутності людини. Невід'ємні ознаки людського. Антропосоціогенез, його фактори та комплексний характер. Співвідношення біологічного, соціального, духовного в людині. Свобода та відповідальність людини	2
10	<i>Свідомість, її структура, проблема ідеального.</i> Філософія неусвідомлюваного (З. Фрейд, К.Г. Юнг). Проблема розуміння духу, духовності, душі. Генетичні передумови свідомості. Відображення та його форми. Сучасні концепції походження свідомості. Соціальна природа свідомості. Поняття ідеального. Основні властивості, структура та функції свідомості. Індивідуальна свідомість та самосвідомість. Свідоме та несвідоме	2
11	<i>Гносеологія. Основний зміст пізнавальної діяльності. Вчення про істину.</i> Проблема пізнання у філософії (агностицизм, скептицизм та пізнавальний	2

	оптимізм). Суб'єкт, об'єкт та предмет пізнання. Чуттєвий та раціональний рівень пізнання. Інтуїція, її природа, результатом чого вона є? Проблема істини: діалектика абсолютної та відносної істини, об'єктивність та конкретність істини. Проблема критерію істини в філософії	
12	<i>Суспільство: основи філософського аналізу.</i> Натуралістичні, ідеалістичні та матеріалістичні моделі суспільства. Об'єктивне та суб'єктивне в суспільстві. Суспільство як система, його сутнісні риси. Проблема історичної необхідності та свободи для свідомої діяльності людей	2
13	<i>Суспільство як система, що розвивається. Суспільне виробництво.</i> Поняття та структура суспільного виробництва. Матеріальне виробництво та його роль в суспільному житті. Спосіб виробництва матеріальних благ та його структура. Діалектика продуктивних сил та виробничих відносин. Політична сфера суспільства	2
14	<i>Суспільство як система, що розвивається. Духовне життя суспільства.</i> Духовне життя суспільства, його особливості та основні компоненти: духовні потреби, цінності та блага, духовна культура, духовна діяльність, духовне виробництво та споживання. Суспільна та індивідуальна свідомість, їх структура та функції. Структура суспільної свідомості, її рівні та способи функціонування (буденна та теоретична свідомість, суспільна ідеологія та суспільна психологія). Поняття цінностей, їх структура. Вищі духовні цінності	2
15	<i>Суспільство як система, що розвивається. Проблема історії в динаміці та суб'єкти історії.</i> Філософія історії: поняття, предмет, основні проблеми. Лінійна та нелінійна філософія історії. Формаційний та цивілізаційний підходи до дослідження розвитку суспільства. Еволюційний та революційний способи розвитку. Проблема спрямованості суспільного розвитку. Основні типи соціальної динаміки (циклічність, прогрес, регрес). Суб'єкти історії: соціальні групи, особистості, суспільство в цілому	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	15
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Виконання та захист реферату	10
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	2. <i>Класична філософія, спрямованість її етапів.</i> Філософія Давнього Сходу. Антична філософія: періодизація, основні філософські школи та напрями. Філософія середньовічного суспільства, її теоцентризм. Філософія епохи Відродження та Нового часу. Німецька класична філософія.	2
	4. <i>Філософія XIX ст. та сучасна філософська думка.</i> Критичний перегляд принципів та традицій класичної філософії. Особливості сучасної філософії. Раціоналізм та ірраціоналізм. Сцієнтизм та антисцієнтизм. Технократизм та технофобія. Пост позитивізм. Герменевтика	2

	6. <i>Діалектика як загальна концепція розвитку. Категорії діалектики.</i> Структурний тип зв'язків, їх відображення в категоріях: «одиничне та загальне», «частина та ціле», «зміст та форма», «елемент-система-структура», їх методологічне значення. Зв'язки детермінації, їх відображення в категоріях: «причина та наслідок», «сутність та явище», «необхідність та випадковість», «можливість та дійсність», їх світоглядне та методологічне значення	2
	10. <i>Свідомість, її структура, проблема ідеального.</i> Філософія неусвідомлюваного (З. Фрейд, К.Г. Юнг). Дух, духовність, душа, свідомість як форми буття духовного. Відображення в неживій та живій природі. Структура духовного світу людини. Структура психічної сфери (З. Фрейд, К.Г. Юнг, П. Сімонов). Чим небезпечна для людини та суспільства стихія несвідомого (як індивідуального, так і колективного)?	2
	14. <i>Суспільство як система, що розвивається.</i> Духовне життя суспільства. Поняття культури, її структура, сутнісні характеристики (символічність, аксіологічність, нормативність) та соціальні функції. Національне та загальнолюдське в культурі. Основні форми суспільної свідомості: порівняльна характеристика та взаємодія. Відмінність філософії від інших форм суспільної свідомості (релігії, мистецтва, науки). Ціннісні орієнтації особи та суспільства	2
5	Підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмовий, усний, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Філософія - світоглядна наука

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	15
2	Конспект лекції та самостійної роботи (конспект першоджерел)	15
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Підготовка, виконання та захист реферату	20
5	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за відвідування лекцій:

15 - відвідування лекцій без пропусків. 1 бал – студент був присутнім на занятті, 0 – відсутнім.

Бали за конспект:

15 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал.

14-6 - конспект не повний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи; є деякі неточності, описки (наприклад, дійсне ім'я Канта – Іммануїл, а в конспекті вказано «Іоганн»), незначних помилок, в тому числі орфографічних;

5-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентом в усній формі:

30 - студент добре опрацював весь матеріал з глибоким його усвідомленням, добре орієнтується у питаннях, вміє робити обґрунтовані висновки, ознайомлений із рекомендованою літературою, може використовувати знання з історії розвитку філософії та науки для розв'язання актуальних наукових проблем сучасності.

29- 23 - студент добре опрацював весь матеріал, проте робить незначні помилки в викладі філософських вчень мислителів.

22-16 - студент володіє інформацією частково, не в повному обсязі володіє категорійним апаратом, невпевнено обґрунтовує свою позицію;

15-9 - студент знає не весь матеріал, знання поверхневі, відсутня чіткість викладення міркувань;

8-1 - студент не знає значної частини матеріалу, допускає суттєві помилки, на додаткові питання не відповідає по суті, робить велику кількість помилок у відповіді.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 20 балів:

20 - реферат без зауважень. Виконані всі вимоги до написання роботи: обґрунтована актуальність проблеми, зроблений аналіз різних точок зору на проблему і логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

19-15 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу. Студент показує самостійність у формулюванні висновків. Бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії, але містить певні помилки.

14-7 - студент в цілому орієнтується у темі, але висновки розмиті або не відповідають змістові роботи; реферат містить помилки у оформленні;

6-1 - студент частково володіє темою, у бібліографічному списку 1-2 наукові джерела, він оформлений не за правилами, у оформленні реферату допущені грубі помилки.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюються у 20 балів. Бали, отримані студентом за контрольну роботу, складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із питань. Робота містить два питання, кожне з яких оцінюється від 10 до 1 балів:

10 - студент дав повну вичерпну відповідь на запропоновані питання, аргументував і розкрив теоретичні положення дисципліни, посилається на приклади сучасних наук, соціальних подій та процесів, показує роботу із першоджерелами;

9 -8 - студент розкрив питання, виявив логічне мислення і знання програмного матеріалу, можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначеннях понять;

7-5 - студент в основному правильно відповідає на запропоновані питання, орієнтується в програмному матеріалі, але допускає дрібні неточності в окремих питаннях, обізнаний в філософії;

4-3 - студент в основному правильно відповідає на запропоновані питання, але допускає суттєві помилки у висвітленні питання, погано ознайомлений з категорійним апаратом;

2-1 - студент намагався відповідати на запропоновані питання, але не зміг дати правильні відповіді, не цікавиться сучасним науковим та суспільним життям.

Екзамен:

Бали, отримані студентом на екзамені з дисципліни «Філософія» складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із двох питань екзаменаційного білета. Відповідь на кожне питання оцінюється в 50 балів і нараховується за такими критеріями:

50 балів: відповідь бездоганна за змістом, формою, обсягом. Студент у повній мірі з програмою засвоїв навчальний матеріал, розкриває проблеми філософії, у тому числі закони і категорії діалектики, проблеми онтології, гносеології, антропології, аксіології, вільно орієнтується в категоріальному апараті курсу, чітко формулює та аргументує основні положення, знає не лише основну, а й додаткову літературу, першоджерела, правильно відповідати на додаткові запитання, може вільно сформулювати свою точку зору, робить висновки.

39-49 балів: отримують ті студенти, які в основному правильно відповідають на питання в білеті, в цілому орієнтуються в матеріалі курсу, але допускають незначні помилки в відповіді, показують недостатню чіткість у визначенні понять.

30-38 балів: набирають студенти, які з розумінням висвітлюють поставлені питання, виявляють знання основ філософії, але проявляють невпевненість в цілому при правильній відповіді, дають недостатньо чіткі визначення понять.

21-29 – отримують студенти, які володіють інформацією частково, не в повному обсязі володіють категорійним апаратом, невпевнено обґрунтовують свою позицію;

10-20- якщо є правильна відповідь на питання, але недостатньо повно та ґрунтовно висвітлено зміст питань.

1-9 нараховується, якщо студент намагався відповідати, але не зумів розкрити поставлене запитання, не володіє матеріалом курсу, не відповідає на основні та додаткові питання.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Філософія» визначається як середньоарифметична між оцінкою змістового модуля 1 та оцінкою екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо заняття пропущені з поважної причини, студент приносить конспект лекції. За наявності пропусків без поважної причини – додатково відповідає на запитання з даної теми лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрущенко В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручн. для вищ. навч. закл. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 656 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://library.kpi.ua:8991/F?func=find-b&request=000319804&find_code=SYS
2. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій - К.: Генеза, 2002. - 369 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1289205/>
3. Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г. Історія філософії. Підручник. - К.: Либідь, 2001. - 408 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/1984053/>
4. Бичко А.К., Бичко І.В. Табачковський В.Г., Ярошовець В.І. Філософія: Підручник. - К.: ЦУЛ, 2010. - 648 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Filisofiya_Bichko_druk.pdf
5. Бичко І.В., Войтенко І.В., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти. - К.: Либідь, 2001. - 408 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://koha.tntu.edu.ua/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=194549>
6. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Філософія: підручник. - Х.: Право, 2003. - 353 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/danilyanfil.pdf
7. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І. Бичко І.В., Бугров В.А. - К.: ПАРАПАН, 2002. - 774 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://chtyvo.org.ua/>
8. Канке В.А. Основы философии. Учебник. - М.: Логос, 2008. - 288 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-15
9. Канке В.А. Философия: Учебное пособие для студентов высших и средних специальных учебных заведений. - М.: Логос, 2001.- С. 8-22, 33-34. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://yanko.lib.ru/books/philosoph/kanke_philosophy.htm

10. Касьян В. І. Філософія: Відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посібник. - К.: Знання, 2008. - 347 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://megalib.com.ua/book/53_Filosofiya_vidprovidi_na_pitannya_ekzamenaciinih_biletiv.html
11. Кирвель Ч. С. Соціальна філософія: учеб. пособие / Ч. С. Кирвель, О. А. Романов. - Минск: Вышэйшая школа, 2013. - 495 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.klex.ru/jrg>
12. Куличенко В. В. Філософія: Учебник для студентов вузов / В. В. Куличенко, А. М. Черныш; Одес. нац. мор. ун-т. - Тернополь: Підручники & посібники, 2008. - 576 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://lib.sevsu.ru/>
13. Мозговий Л. І., Бичко І. В., Додонов Р. О. Філософія. Кредитно-модульний курс: Навч. посібник / За ред. Р. О. Додонова, Л. І. Мозгового. - К.: ЦУЛ, 2009. - 456 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://culonline.com.ua/Books/FILOSOFIYA%20KMK-Mozgoviy.pdf>
14. Петрушенко В. Л. Філософія: Підручник для студентів ВНЗ. - Львів: «Магнолія 2006», 2008. - 506 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.twirpx.com/file/1073303/>
15. Петрушенко В. Л. Філософія: Навч. посібник для студентів вищих закладів. - Львів: «Новий Світ-2000», 2011. - 647 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/filosofia_petr.pdf
16. Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навч. посібник. - К.: ЦПЛ, Інкос, 2006. - 624 с. [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://studfiles.net/preview/5775199/>
17. Подольська Є. А. Філософія. Підручник. - К.: ЦПЛ, 2006. - 704 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-12
18. Причепій Є. М., Черній А. М., Гвоздецький В. Д., Чекаль Л. А. Філософія. Посібник для студентів ВНЗ. - К.: Академвидав, 2009. - 592 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://librarium.mywebcommunity.org/>
19. Радіонова Л. О. Філософія: Навч. посібник. - Х.: ХНАМГ, 2006. - 142 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://eprints.kname.edu.ua/>
20. Русин М. Ю., Огородник І. В. Історія української філософії: Підручник. - К.: 2008. - 624 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://book-ye.com.ua/shop/product_8315.html
21. Современная западная философия: Словарь. / Сост. Малахов В. С., Филатов В. П. - М.: ТОН-Остожье, 1998. - 544 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://www.logic-books.info/sites/default/files/slovar_szf_1998.pdf
22. Современная мировая философия: Учебник для вузов / Под ред. А. С. Колесникова. - М.: Академический Проект: Альма Матер, 2013. - 563 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/Page-63
23. Спиркин А. Г. Основы философии: Учебн. пособие для вузов. - М.: Политиздат, 1988. - 592 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/Page-63
24. Спиркин А. Г. Філософія: Учебник. - М.: Гардарики, 2006. - 736 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/Page-61
25. Спиркин А. Г. Філософія: Учебник для технических вузов. - М.: Гардарики, 2005. - 368 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://studfiles.net/preview/1001922/>
26. Соціальна філософія: Підруч. для вищої школи / В. С. Афанасенко. - Х.: Прапор, 2007. - 688 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://library.kre.dp.ua/>
27. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія: Навч. посіб. - К.: ЦУЛ, 2009 - 272 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://www.twirpx.com/file/683560/>

28. Философия. Учебно-методическое пособие / Под ред. Прокофьева Ф. И. - Днепр, 2017. - 156 с. (читальный зал, ауд. В-605)
29. Философия. Учебное пособие для студентов вузов / В. Ф. Берков, П. А. Водопьянов, Е. З. Волчек / Под ред. Ю.А. Харина. - Минск.: ТетраСистемс, 2000. - 416 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.klex.ru/80v>
30. Філософія: Навч. посібник / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко // За ред. І. Ф. Надольного. - К.: Вікар, 2001. - 516 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://librarium.mywebcommunity.org>
31. Філософія: Навч. посібник / За ред. І. Ф. Надольного. - К.: Вікар, 1997. - 584 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-12
32. Філософія: Підручник / За ред. Горлача М. І., Кременя В. Г., Рибалка В. К. - Х.: Консум, 2001. - 672 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/439823/>
33. Філософія: підручник / В. С. Афанасенко, В. І. Волович, Г. Т. Головченко // За ред. В. Г. Кременя, М. І. Горлача. - Х.: Прапор, 2004. - 736 с.
34. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук. - НАНУ, Інститут філософії ім. Г. Сковороди, - К.: Абрис, 2002. - 742 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://library.kpi.ua:8991/F?func=find-b&request=000145404&find_code=SYS
35. Щерба С. П. Філософія. Навч. посібник для студентів ВНЗ. - К.: МАУП, 2004. - 216 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/117719/>

Допоміжна

1. Абдула Н. П. Козаченко О.П. Панафідіна М. Е. Історія філософії в термінах: навч. посібник.- Кривий Ріг: Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2013. - 175 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-74
2. Балашов Л. Е. Занимательная философия: Учебное пособие. - М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2005. - 128 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-105
3. Барковская А. В., Хомич Е. В. Философия: ответы на экзаменационные вопросы.- Минск: Тетра-Системс, 2009. - 160 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-15
4. Блюменкранц М. Глобальные проблемы современного культурного процесса // Вопросы философии, 2006. - № 5. - С. 160-164. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=425215>
5. Буданов В. Г. О методологии синергетики // Вопросы философии, 2006. - № 5. - С. 79 - 94. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=425215>
6. Бур М. Фихте. - М.: Мысль, 1965. - 165 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.studmed.ru/bur-m-fihte_30cae6ada88.html
7. Введение в философию: учебн. пособие для вузов / Под ред. И. Т. Фролова. - М.: Республика, 2003. - 623 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: https://www.socionauki.ru/almanac/noo21v/number_2/1_1_5_2.pdf
8. Визгин В. П. Проект человека и общества // Философские науки, 2009. - № 8. - С. 20-28. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=938917>
9. Воропай Т. С. Между глобализацией и масс-культурой // Философские науки, 2009. - № 2. - С. 11-31. <https://studfiles.net/preview/1907719/page:2/>
10. Голубинцев В. О., Данцев А. А., Любченко В. С. Философия для технических вузов. - Р/Д: Феникс, 2008. - 502 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-11

11. Горський В. С. Історія української філософії: Навч. посібник. - К.: Наукова думка, 2001. - 375 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://thales2002.narod.ru/horzm3.html>
12. Гранин Ю. Д. «Глобалізація» или «вестернізація»? // Вопросы философии, 2008. - № 2 - С. 3-15. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=460566>
13. Декарт Р. Рассуждения о методе / Избранные произведения. - М.: Госполитиздат, 1950. - 712 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://www.twirpx.com/file/744091/>
14. Духан И. Н. «Реконструкция времени» и философия классического формообразования // Философские науки, 2009.- № 12. - С. 76-91. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://irbis.amursu.ru/>
15. Жаворонкова А. С. Шпаргалка по философии: ответы на экзаменационные билеты. - М.: Аллель, 2009. - 64 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-14
16. Заїченко Г. А. Підручник по історії філософії. - К.: Вища школа, 1995. - 455 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://www.twirpx.com/file/430322/>
17. Ильин В. В., Кармин А. С., Огородников В. П. Философия: экзаменационные ответы для студентов вузов. - СПб.: Питер, 2009. - 256 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/uchebnye_posobija_uchebniki/Page-15
18. Иноземцев В. Л. Социология Даниела Белла и контуры современной постиндустриальной цивилизации // Вопросы философии, 2002. - № 5. - С. 3-12. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=1287085>
19. Ионин Л. Г. Масса и власть сегодня (актуальность Э. Канетти) // Вопросы философии, 2007. - № 3. - С. 3-14. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=433690>
20. История философии: Учебник / Под ред. Ч. С. Кирвеля. - Минск: Новое знание, 2001. - 727 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* https://aldebaran.ru/author/avtorov_kollektiv_5/kniga_istoriya_filosofii/
21. История философии: Учебник для вузов / Под ред. А. С. Колесникова. - СПб.: Питер, 2010. - 656 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://platon.net/load/knigi_po_filosofii/Page-46
22. История философии. Учебник для высших учебных заведений / Под ред. В. П. Кохановского, В. П. Яковлева. - Р/Д: Феникс, 2001. - 576 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.alleng.ru/d/phil/phil106.htm>
23. Історія філософії України: Підручник / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, І. В. Бичко. - К.: Либідь, 1994. - 413 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.twirpx.com/>
24. Історія філософії України. Хрестоматія: Навч. посібник / М. Ф. Тарасенко, М. Ю. Русин, А. К. Бичко. - К.: Либідь, 1993. - 560 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.twirpx.com/file/1796138/>
25. Камю Альбер. Бунтующий человек // Философия. Политика. Искусство. - М.: Политиздат, 1990. - Миф о Сизифе. - С. 24-100. (Мыслители XX века). - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* http://lib.ru/INPROZ/KAMU/cheloweck_buntuyushij.txt_with-big-pictures.html
26. Карпов А. О. Принципы научного образования // Вопросы философии, 2004. - № 11. - С. 89-102. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=1009094>
27. Кириленко Г. Г., Шевцов Е. В. Философия: Справочник студента. - М.: ООО «Изд-во АСТ; Филологическое общество «СЛОВО», 2000. - 672 с. - [Електронний ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.alleng.ru/d/phil/phil006.htm>

28. Киселев Г. С. Мир человека: тупиковая ветвь эволюции? // Вопросы философии, 2007. - № 4. - С. 9-23. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=434686>
29. Кравченко И. И. Государство и общество // Вопросы философии, 2007. - № 7. - С. 19-35. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=436243>
30. Лекторский В. А., Иноземцев В. Л., Федотова В. Г., Зотов А. Ф., Межуев В. М., Глинчикова А. Г. Трансформации в современной цивилизации: постиндустриальное и постэкономическое общество (материалы круглого стола) // Вопросы философии, 2000. - № 1. - С. 3-32. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=1266685>
31. Мариносян Х. Э. Истоки и сущность глобального кризиса. Задачи государства в построении нового миропорядка // Философские науки, 2009.- № 1. - С. 5-24.- [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=938902>
32. Маркс К. К критике политической экономии. Предисловие // Маркс К., Энгельс Ф. Соч., - Т.13. - С. 6-9. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.esperanto.mv.ru/Marksismo/Krit/krit-00.html>
33. Методические указания и планы семинарских занятий по дисциплине «Философия» для студентов дневной формы обучения всех специальностей / Составитель: О. И. Плаксина. - Днепропетровск: ПГАСиА, 2011. - 30 с. (читальный зал, ауд. В-605)
34. Методические указания и рекомендации к изучению темы «Бытие человека в мире» для студентов всех специальностей и форм обучения / Составитель: Чернова Л. Е. - Днепропетровск: ГВУЗ ПГАСА, 2011. - 30 с. (читальный зал, ауд. В-605)
35. Методические указания и рекомендации к изучению темы «Культура - способ и мера развития общества и человека» для студентов всех специальностей и форм обучения / Составитель: Л. Е. Чернова. - Днепропетровск: ПГАСиА, 2011. - 23 с. (читальный зал, ауд. В-605)
36. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Філософія» для студентів ступеня бакалавра всіх спеціальностей заочної форми навчання / Укладачі: Мурашкін М. Г., Плаксина О. І. - Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, 2019. - 16 с.
37. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Філософія» для студентів ступеня бакалавра денної форми навчання усіх спеціальностей / Укладачі: В. В. Білополий, О. І. Плаксина. - Дніпро: ПДАБА, 2020. - 24 с. (читальный зал, ауд. В-605)
38. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Філософія» для студентів ступеня бакалавра денної форми навчання всіх спеціальностей / Укладачі: В. В. Білополий, О. І. Плаксина. - Дніпро, ПДАБА, 2020. - 20 с.
39. Мильдон В. И. Индивидуализм и эгоизм (введение в современную этику) // Вопросы философии, 2008. - № 6. - С. 43-55. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=460403>
40. Мир философии: Книга для чтения. В 2-х ч. - Ч. 1. Исходные философские проблемы, понятия и принципы. - М.: Политиздат, 1991. - 672 с.; Ч. 2. Человек. Общество. Культура. - 624 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: lib.sumdu.edu.ua/library/docs/Materiali_do_kyrsiv/mir_filosofii_1_2.doc
41. Овсянников М. Ф. Гегель. - М.: Мысль, 1971. - 222 с. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://www.twirpx.com/file/915291/>
42. Петрушенко В. Л. До питання про атрибутивні риси свідомості // Вісник Національного університету «Львівська політехніка».- 2007. - № 578: Філософські науки - С. 3-9. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://vlp.com.ua/files/01_49.pdf
43. Плотто П. А. Моральное сознание между культурой и природой // Философские науки, 2009. - № 1. - С. 97-113. - [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=938902>

44. Попович М. Що таке філософія? // Філософська думка, 2006. - № 1. - С. 3-24. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:193889/Source:default>
45. Присухін С. І. Філософія: Навч. посібник: У 2-х частинах: Ч.1. Історія світової та української філософії у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. - К.: КНЕУ, 2006. - 208 с.; Ч.2. Система філософії у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях. - 168 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-48
46. Редько В. Г. Проблема происхождения интеллекта // Вопросы философии, 2008. - № 12. - С. 76-83. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=527175>
47. Родзинский Д. Л. Философия в вопросах и ответах. Учебн. пособие. - М.: Моск. психолого-социальный институт, 2009. - 444 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.alleng.ru/d/phil/phil071.htm>
48. Розин В. М. Можем ли мы проектировать сами себя // Философские науки, 2009. - № 12. - С. 8-26. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=938906>
49. Рузавин Г. И. Проблемы простого и сложного в эволюции науки // Вопросы философии, 2008. - № 3. - С. 102-114. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=460401>
50. Сартр Ж. - П. Экзистенциализм - это гуманизм // Сумерки богов. - М.: Политиздат, 1990. - С. 319-344. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://psylib.org.ua/books/sarttr01/index.htm>
51. Симонов П. В. Мозг и творчество // Вопросы философии, 1992. - № 11. - С. 3-24. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.klex.ru/i8y>
52. Скирбекк Гуннар, Гилье Нилс. История философии: Учебн. пособие для вузов. - М.: ВЛАДОС, 2000. - 800 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://pnu.edu.ru/media/filer_public/2012/11/20/history_philosophy.pdf
53. Сковорода Г. Сад божественных песней (2009). - Х.: Фолио, 2009. - 286 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-13
54. Соболева М. Е. Истина: свойство, оператор, событие? // Вопросы философии, 2008. - № 2. - С. 117-124. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=460566>
55. Социальная философия / Под ред. В. П. Андрущенко, Н. И. Горлача. - Киев-Харьков: ИЦ «Единорог», 2002. - 736 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/socialnaja_filosofija/Page-5
56. Степин В. С. Философия и эпоха цивилизационных перемен // Вопросы философии, 2006. - № 2. - С. 16-26. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/contents.asp?issueid=424551>
57. Суворова А. Н. Введение в современную философию. Учеб. пособие. - К.: Б-ка Фонда содействия развитию психической культуры, 2005. - 132 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/93033/>
58. Федотова В. Г., Колпаков В. А., Федотова Н. Н. Глобальный капитализм: три великие трансформации. Социально-философский анализ взаимоотношений экономики и общества. - М.: Культурная революция, 2008. - 608 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://elibrary.ru/item.asp?id=19880774>
59. Философия. Учебник для студентов технических ВУЗов / Крюков В.В. - Новосибирск: НГТУ, 2006. - 308 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://platona.net/load/knigi_po_filosofii/Page-98
60. Философия. Учебн. пособие для вузов / Под ред. В. П. Кохановского. - Р/Д: Феникс, 2003. - 576 с. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.alleng.ru/d/phil/phil028.htm>

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Библиотека Максима Мошкова. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://lib.ru/>
2. Библиотека Платонанет. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* http://platonanet/load/knigi_po_filosofii/
3. Библиотека русской религиозно-философской и художественной литературы «Вехи». - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.vehi.net/>
4. Библиотека Академии наук. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.neva.ru>
5. Библиотека «Ихтика». - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://ihtik.lib.ru>
6. Библиотека з філософії. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* http://lib.pomorsu.ru/elib/text/phil_tr.htm
7. Библиотека з філософії та психології. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://alergia.net/1/>
8. Библиотека з філософії та релігії. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://aristotel.fatal.ru/index/HTMLs/filosofiya.htm>
9. Большая электронная библиотека.- [Электронный ресурс].- *Режим доступу:* <http://www.big-library.info/>
10. Виртуальная библиотека Михаила Эпштейна. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* http://www.emory.edu/INTELNET/virt_bibl.html
11. Гуманітарно-естетична бібліотека. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://enlightenment.boom.ru/index.html>
12. Электронна бібліотека Інституту філософії РАН. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.philosophy.ru/library/library.html>
13. Электронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
14. Журнал «Вопросы философии». - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* http://vphil.ru/index.php?option=com_content&task=category§ionid=9&id=23&Itemid=44
15. Загальна бібліотека. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://lib.rus.ec/>
16. Інститут наукової інформації з суспільних наук. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.inion.ru/index.htm>
17. Наукова електронна бібліотека-[Электронный ресурс].-*Режим доступу:* <http://elibrary.ru/>
18. Публікації російських періодичних видань з 1990 р. - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.public.ru/1.asp>
19. «Світ енциклопедій» (енциклопедичні видання, словники). - [Электронный ресурс]. - *Режим доступу:* <http://www.encyclopedia.ru/>

Розробник _____ (О. І. Плаксина)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (О. О. Кахович)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

_____ філософії

Протокол від « 24 » вересня _____ 2019_ року № 3